

VIII MATINAL DE L'EVOLUCIÓ HUMANA

ELS NOSTRES COSINS NEANDERTALS

JORNADA D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA PER A PROFESSORAT DE SECUNDÀRIA I BATXILLER
DINS DE LA SETMANA DE LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA 2010

Data

Dissabte 13 de novembre de 2010, de 9.00 a 14.00 h

Lloc

Octubre Centre de Cultura Contemporània
C. Sant Ferran, 12, 46001 València

Inscripció fins al 9 de novembre a:

www.uv.es/incorporaciouuv/cooperacio/index.html

AFORAMENT LIMITAT A 120 PARTICIPANTS

Programa

09.00 - 09.15	Recollida de documentació
09.15 - 09.30	Paraules de benvinguda
09.30 - 10.15	Què és ser humà? Un inici de resposta des de la biologia, la genètica i l'evolució <i>Jaume Bertranpetit</i>
10.30 - 11.15	L'altra humanitat: novetats i perspectives en l'estudi dels neandertals
<i>Valentín Villaverde</i>
11.30 - 12.00	Pausa
12.00 - 12.45	El Genoma Neandertal: un nou model de l'evolució humana
<i>Carles Lalueza-Fox</i>
13.00 - 14.00	Presentació del llibre <i>Darwin: el seu temps, la seua obra, la seua influència</i> (J. Català i V. Navarro, coords.; CDC, 2010) i debat general (moderador: <i>Juli Peretó</i>)

Organitzat i patrocinat per:

Delegació del rector per a la Incorporació a la Universitat, UV
Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, UV
Facultat de Ciències Biològiques, UV
Societat Catalana de Biologia (SCB-IEC)
Institut d'Estudis Catalans (IEC)-Espai Ciència de l'OCCC
Acció Cultural del País Valencià
Càtedra de Divulgació de la Ciència (CDC), UV

Amb la col·laboració de:

Publicacions de la Universitat de València
Revista Mètode, UV

Jaume Bertranpetit és catedràtic de biologia de la Universitat Pompeu Fabra, investigador de l'Institut de biologia evolutiva (CSIC-UPF) de Barcelona, membre de la Secció de ciències biològiques de l'IEC i director de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA). *Carles Lalueza-Fox* és investigador de l'IBE (CSIC-UPF). *Valentín Villaverde* és catedràtic de Prehistòria de la UV. *Juli Peretó* és professor de bioquímica i biologia molecular de la UV, membre de l'Institut Cavanilles i de la Secció de ciències biològiques de l'IEC.

Jaume Bertranpetit és catedràtic de Biologia de la Universitat Pompeu Fabra on dirigeix la Unitat de Biologia Evolutiva de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, integrada a l'Institut de biologia evolutiva (CSIC-UPF). El seu camp de recerca és la genètica de poblacions humanes, l'evolució molecular i la interacció de la biologia evolutiva humana amb altres disciplines. Ha publicat més de 300 treballs d'investigació. És membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de nombroses organitzacions internacionals.

L'altra humanitat: novetats i perspectives en l'estudi dels neandertals

A partir de les troballes arqueològiques recents a Europa, es valora el mode de vida i les capacitats cognitives dels neandertals. L'atenció s'adreça a la caracterització de l'hàbitat, el sistema de mobilitat territorial, l'armament emprat en les activitats de caça, la valoració global de l'activitat cinegètica, i els elements significatius de l'expressió simbòlica (l'adornament i les pràctiques funeràries). Tot això, enfocat en termes diacrònics i comparant la informació amb la de l'inici del Paleolític superior.

Valentín Villaverde és catedràtic de prehistòria de la Universitat de València, director d'excavacions arqueològiques en els jaciments del Paleolític mitjà de la Cova Negra (Xàtiva), la Cueva Antón (Mula) i el Abrigo de la Quebrada (Xelva) i en els jaciments del Paleolític superior de la Cova de les Cendres (Teulada) i la Ratlla del Bubo (Crevillent). La seua recerca sobre Paleolític mitjà i superior i Art Prehistòric ha aparegut en nombroses monografies i articles.

El Genoma Neandertal: un nou model de l'evolució humana

L'era de la genòmica ha obert un nou front per a estudiar la naturalesa humana. Els neandertals (*Homo neanderthalensis*) van ser una espècie humana que va habitar Euràsia fa entre uns 400.000 i uns 30.000 anys, i que va iniciar el seu procés d'extinció amb l'arribada a Europa dels nostres avantpassats procedents d'Àfrica. La naturalesa exacta de les seues interaccions durant aquest procés és encara motiu de controvèrsia entre els investigadors. El Projecte Genoma Neandertal, finalitzat enguany, ha aconseguit desxifrar el genoma dels neandertals i ha proporcionat un llistat de gens que són diferents amb nosaltres i que permetran entendre els seus peculiars trets morfològics i l'abast real de les seues capacitats cognitives. Ha proporcionat també dades sobre si els neandertals es van creuar amb els humans moderns no africans. Això permet bastir un nou model d'evolució humana, diferent dels que s'havien proposat fins ara.

Carles Lalueza-Fox (Barcelona 1965) és investigador de l'Institut de biologia evolutiva (CSIC-UPF). És especialista en estudis paleogenètics de recuperació de DNA en espècies extingides. Ha intervingut en el projecte Genoma Neandertal. Ha publicat diversos llibres de divulgació científica, entre ells *Races, racisme i diversitat* (guanyador del VII Premi Europeu de Divulgació Científica), *El color sota la pell* (guanyador del VII Premi de Comunicació Científica de la Fundació Catalana per a la Recerca), i *Genes de Neandertal* (guanyador del Primer Premio Internacional Esteban de Terreros, FECYT). Ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona d'Investigació Científica.